

มติชน

วันพฤหัสบดีที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2535

ปีที่ 15 ฉบับที่ 5325

เตือนผู้ผลิต “น้ำฝรั่ง” ไร้มাত্রฐาน
อย่าทำลายอนาคตน้ำผลไม้กระป๋อง

หวานนับว่าเป็นพืชในตระกูลพืช

ใบเลี้ยงเดี่ยวตามธรรมชาติ ที่พบในป่าธรรมชาติตามชนบทมีหนามแหลมทั้งส่วนของกาบใบ ขอบใบ เส้นกลางใบจะมีลักษณะเป็นไขผงสีขาวตามกาบใบ กาบใบมีเนื้อหนา ใช้เมล็ดทำพันธุ์ใบมีสีเขียวเจริญเติบโตได้ตลอดทั้งปีมีรากจำนวนมากจึงสามารถหาอาหารและน้ำได้เอง

หวานตามธรรมชาติไม่ต้องรดน้ำหรือใส่ปุ๋ยใด ๆ ก็สามารถที่จะเจริญเติบโตได้ ส่วนศัตรูพืชที่รบกวนก็มีน้อยจึงไม่จำเป็นต้องพ่นยากำจัดศัตรูพืช หวานมีอายุยืนไม่น้อยกว่า 10 ปี สามารถจะแตกหน่อด้านข้างติดกับต้นเดิมได้ตลอดทั้งปี หวานที่ปลูกไม่ขึ้นโคนจึงไม่ต้องปลูกใหม่

ลักษณะที่เด่นของหวานเป็นพืชทนแล้งได้ดี อีกทั้งยอดอ่อนของหวานนำมาปรุงอาหาร ได้หลายชนิด ยอดใหม่ที่แทงขึ้นมามีลักษณะคล้ายยอดมะพร้าว ถ้าไม่ตัดออกขายจะเลื้อยเป็นเครือยาวเกิดเป็นเส้นหวานนำมาใช้ประโยชน์ในการจักสานได้อีก

ที่ผมบอกว่าการปลูกหวานเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่อนาคตค่อนข้างจะสดใสนั้น เกษตรกรที่สนใจจะปลูกหวานเพื่อตัดหน่อ สามารถที่จะปลูกได้แล้ว เพราะการปลูกหวานมีข้อดีตรงที่ปลูกครั้งเดียวสามารถตัดยอดไปจำหน่ายได้ตลอดปี โดยเกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยคอกเพียงปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น และภายในหนึ่งปีครึ่งถึงสองปีก็สามารถเก็บผลผลิตได้ด้วยการตัดยอดขาย และเวลานี้ยิ่งทราบว่ามีโรงงานเตรียมทำการบรรจุหวานกระป๋องส่งต่างประเทศแล้ว

เมื่อหลายวันก่อนได้เข้าไปชมนิทรรศการงานครบรอบ 50 ปี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์มีการจัดนิทรรศการจากหน่วยงานราชการที่น่าสนใจมากมาย โดยเฉพาะเรื่องหวาน...ที่เกษตรกรต่างก็ให้ความสนใจมาก เพราะคาดว่าอนาคตคงจะเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ภาคใต้ปลูกไม่น้อยทีเดียวละ

สำหรับหน่วยงานที่วิจัยเรื่องหวาน คือ สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรสกลนคร มีอาจารย์สมใจ พานพินิจและคณะได้ศึกษาค้นคว้างานสามารถที่จะเผยแพร่สู่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้เรียนรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก เพื่อให้เป็นพืชเสริมหรือพืชหลักได้ในพื้นที่แห้งแล้งอย่างภาคอีสาน

อาจารย์สมใจ พานพินิจ ได้กล่าวถึงรายละเอียดของความความสำเร็จที่สถาบันเพาะหวานได้สำเร็จ ว่า การคัดเลือกพันธุ์หวานเพื่อปลูกหน่อขายนั้น การเริ่มต้นควรที่จะเลือกซื้อกล้าหวานจากฟาร์มที่เชื่อถือได้ หากซื้อจากแหล่งที่ไม่ได้ทำการเลือกพันธุ์มาเพาะกล้าแล้ว จะพบว่าหวานเติบโตช้าไม่สมบูรณ์ รูปทรงบิดเบี้ยว ใบและกาบใบรวมทั้งลำต้นมีรอยขีดข่วนเป็นแผลซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ควรหลีกเลี่ยงนำมาปลูกเพราะอาจจะทำให้ขาดทุนได้

“ลักษณะหวานที่เกษตรกรควรปลูก

ใบกว้าง และยาวมีกาบใบหุ้มมากกว่า 3 ใบ ลำต้นใหญ่ตรงแตกกอมากและที่สำคัญจะต้องไม่มีโรคและแมลงรบกวนติดมา โดยเฉพาะต้นกล้าไม่มีแผลและลำต้นฉีกขาดจะทำให้คุณภาพของการปลูกหวานไม่ได้ผลตรงตามหลักวิชาการ”

เกี่ยวกับชนิดของหวานที่จะปลูกนั้น อาจารย์สมใจบอกว่า ชนิดของหวานที่เกษตรกรควรปลูกแบ่งตามขนาดของลำต้นที่พบ เมื่อลำต้นโตเต็มที่ สามารถตัดได้ มีหวานใหญ่หนามขาว หวานใหญ่หนามแดงและหวานกลางซึ่งลักษณะพันธุ์หวานทั้ง 3 ชนิดที่กล่าวมานี้ เหมาะสมที่จะปลูกเพื่อการค้า ส่วนหวานพันธุ์อื่นผมจะไม่พูดถึงเพราะจะเป็นการเข้าใจสับสนสำหรับเกษตรกรที่จะปลูกอีกด้วย

สำหรับการเพาะหวานนั้น อาจารย์สมใจ ยังบอกอีกว่า การเพาะหวานให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นกับการให้น้ำและใส่ปุ๋ย ดูแลตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มสวยงามจะทำให้ได้หวานต้นใหญ่ อวบน้ำเจริญเติบโตดีเพื่อเก็บเมล็ดโดยสามารถเก็บเมล็ดหวานได้เมื่ออายุ 3 ปีขึ้นไป (หลังปลูก) เมล็ดหวานจะทยอยสุกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคม สังเกตเมล็ดหวานสุกดูที่เปลือกเมล็ดจะมีสีขาวสามารถรับประทานได้มีรสหวานและฝาดเล็กน้อย หลังจากนั้นก็นำเมล็ดที่ลอกเปลือกและเนื้อหมดแล้วล้างให้สะอาดผึ่งแดดให้แห้งประมาณ 2-3 แดด เก็บไว้ในที่แห้งโดยจะนำเมล็ดไปเพาะในต้นฤดูฝน (เดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม)

เมื่อถามถึงขั้นตอนการเพาะ อาจารย์สมใจอธิบายว่า วิธีเพาะเมล็ดหวานจะงอกหลังจากเพาะในกระบะดินที่เตรียมไว้แล้วประมาณ 2-3 เดือน ส่วนหวานที่ยังไม่งอกเมื่อข้ามปีจนถึงฤดูฝนเมล็ดหวานจะสามารถขึ้นมาเป็นต้นกล้าได้ ในรายละเอียดหาวิธีเพาะเมล็ดยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจัง เท่าที่ได้ศึกษาวิธีการให้งอกในชั้นต้นเพื่อให้เกิดเป็นต้นกล้าภายในฤดูเดียวทำได้ด้วยขั้นตอนที่จะกล่าวต่อไปนี้

นำเมล็ดที่เตรียมไว้ห่อผ้า ชำน้ำไว้ 2-5 วัน แผลงเพาะกล้าที่จะใช้เพาะมีขนาด 1 คูณ 4 เมตร ผสมดินคลุกเคล้าแกลบข้าวที่ยังไม่เผาปรับเปลี่ยนให้หน้าเรียบทำร่องเป็นทางยาวตลอดความยาวของแปลง เพื่อให้เป็นระเบียบและถอนกล้าได้ง่าย โดยแต่ละร่องให้ห่างกัน 8-10 ซม. จากนั้นก็โรยเมล็ดหวานให้กระจายในร่องการโรยจะต้องไม่บางหรือหนาแน่นเกินไป

“ขั้นตอนสุดท้ายให้ทำการกลบร่องเพื่อป้องกันเมล็ดไม่ให้ลอยตัวขึ้นมาบนผิวดินในขณะรดน้ำ จากนั้นเอาฟางแห้งคลุมป้องกันกาฟุ้งกระจายของดินและรักษาความชื้นได้เป็นอย่างดี ส่วนการรดน้ำให้ชุ่มวันละ 2

ครั้งเป็นเวลาติดต่อกัน 2-3 เดือน เมล็ด
หวายก็จะงอกให้เห็นอย่างไม่อยากเย็น
นัก และถ้าสงสัยว่าเมล็ด 1 กก.เพาะ
ได้มากน้อยแค่ไหน คำตอบบอกได้เลย
ว่า สามารถให้กล้าได้ประมาณ 900-2,800
ต้น" **อาจารย์สมใจกล่าว**

อย่างไรก็ตามอนาคตการปลูกหวายเพื่อขาย
หน่อบรรจุกระป๋องส่งขายต่างประเทศ ซึ่งคาดว่า
บริษัท เอกชนกำลังหาข้อมูลเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร
ในท้องที่ อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร ปลูกเพื่อการ
ขายหน่อบรรจุกระป๋อง โดยมีสถาบันวิจัยและฝึกอ
บรมการเกษตรสกลนครให้คำแนะนำในการปลูก
ตั้งแต่ขั้นตอนการเพาะจนถึงปลูกและการดูแลรักษา

**สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปอยาก
จะปลูกหวายเพื่อการค้า ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ
ใหม่ที่น่าสนใจไม่น้อยก็ลอง...สอบถาม
อาจารย์สมใจ พานพินิจ แห่งสถาบัน
วิจัยและฝึกอบรมการเกษตรสกลนคร
อ.พังโคน จ.สกลนคร 47160 โทร.
(042) 713692-3**